

Annuaire International de l'Éducation et de l'Enseignement, 1936. Genf. 1936. 476 lap. Ára 12 svájci frank.

A *genfi Bureau International d'Éducation* negyedikben adta ki immár *évkönyvét*, melyben a nevelésügy világszerte észlelhető jelenségeit, főképp a változásokat mutatja be. 52 állam nevelési kérdéseivel foglalkozik, még pedig a fősúlyt az *újításokra* fektetve, de tárgyalja az államok nevelésügyre vonatkozó költségvetését is, kitérve a tanerők javadalmazására, a különböző iskolafajok, azok növendékei és pedagógusai statisztikai adataira is. A Bureau International igazgatóságának tagja: *P. Rossello* az évkönyv bevezetésében érdekesen és tanulságosan dolgozza fel az egyes részletjelentésekből az 1935. év pedagógiai összképét, melyből világosan szembetűnnek a leglényegesebb és legmegszívlelendőbb sajátságok és törekvések. Az értékes évkönyvből a következő figyelmet érdemlő megállapításokat emelhetjük ki:

Az államok túlnyomó részében újból *emelkedni kezd* a nevelésügyre fordított *költségvetés*, különösen Angliában, Amerikában és Svédországban, de a többiekben is csökken a túlzott, egészségtelen, sőt káros takarékosági törekvés: Szembetűnő világszerte az iskolaügy terén való *forrongás és változtatás jelensége*. Az egész nemzet-nevelésügy terén való mélyreható reformok felé történtek lépések Németországban, Bulgáriában és Magyarországon. Számos államban igyekeznek a *munkanélküliség* kérdését nevelésügyi intézkedésekkel enyhíteni. A munkanélküli tanítók elhelyezése érdekében sokfelé vezették be az *iskolázás előtti* nevelés és foglalkoztatás intézményes kiterjesztését, másrészt azonban az *iskolaköteles kor kiterjesztése és felemelése* is a tanítók és tanulók munkanélküli seregének elfoglalását szolgálja a pedagógiai szempontokon kívül. Ily irányú intézkedéseket találunk Finnországban, Chilében és Olaszországban. Más államokban viszont gazdasági okokból *korlátozzák* a tanulóknak középiskolákba való túlzott áramlását. Szembeötlő világjelenség, hogy mindenfelé fellendül a *szakiskolák* száma, színvonala és látogatottsága. Majdnem valamennyi államban meg lehet állapítani, hogy az intellektuális nevelés ellensúlyozásául, sőt háttérbe szorításául, a *tetterős, gyakorlati, jellemerős, egészséges* ifjúság nevelésére törekszik a *testnevelés* felkarolásával, fokozásával, előtérbehelyezésével. Sok állam előszeretettel foglalkozik *tanítóképzésének* és a tanítók *továbboktatásának* fejlesztésével. A *falusi iskola* világszerte népszerűvé vált, sok gondot fordítanak rájuk és még több áldozatot hoznak értük, hogy ezáltal a nép elvárosiasodásának hátrányait ellensúlyozzzk és a helyes irányba tereljék.

Dr. Bittenbinder Miklós.

Journal of Education Research. Broomington, 1936. Sept.

Francis Brown: An investigation in Character Education. (A *jellemnevelés* amerikai vizsgálata)

A newyorki egyetemen, Fr. Brown tanár vezetése mellett, hat hallgató két kérdést intézett az egyetemi hallgatókhoz: 1.) Iskolai nevelésére visszaemlékezve, véleménye szerint, mi hatott alakítólag legerősebben személyiségére pozitív, vagy negatív irányban? 2.) Tapasztalatai alapján mit tenne a jellemnevelés tervszerű, gyakorlati, helyes irányba terelése érdekében? A kiküldött kérdőívekre 300 írásbeli válasz érkezett, amelyeket Brown irányítása mellett tudományosan feldolgoztak. A statisztikai táblázatokkal és eredeti szövegekkel bizonyított végső megállapítások igen érdekesek és értékesek. Kitént, hogy a jellem fejlődésében a tanár személyisége fontosabb szerepet játszik, mint a tanulmányi anyag, legalább is erre vall, hogy 169 válasz emeli ki a tanár jótékony hatását és csak 50 beszél a tananyag kedvező hatásáról.

Szembetűnő, hogy az egyetemi hallgatók közül 123 hangsúlyozza az iskolán kívüli hatások jelentőségét a jellem fejlődésében, ami azt jelenti, hogy az iskolán kívüli környezetnek nem eléggé méltányolt jellemnevelési értéke van.

Fontosnak tartják a vallomások az anyagközlés módját, amennyiben a hallgatók kétharmad része panaszkodik arról, hogy a helytelen tanítási módszer igen kedvezőtlen hatást gyakorolt jellemére. Ezért szükségesnek tartják, hogy vizsgálat tárgyává tegyék a módszertani és tanítástani hibákat és javításukról gondoskodás történjék. A visszaemlékezők, tapasztalataik alapján, azt ajánlják, hogy a tanítást és nevelést a mindennapi élettel közvetlenebb kapcsolatba kell hozni. Különösen figyelembe veendő az egyéni különbözőség. Lehetőség szerint már a tantervnek számolnia kell a tanuló szükségleteivel. Sokat tenne ezirányban az osztálylétszám csökkentése, az az egyévi tanácsadás és vezetés tökéletesítése. A válaszokból megszívlelésre méltóan cseng ki, hogy a szülői ház és az egyház kedvezőbb hatást gyakorolnak a jellemfejlődésre, mint az iskola. A megállapítások kétharmada azt bizonyítja, hogy a büntetés nem hat jótékonyan a jellemre. Az iskolai nevelés sokszor két kellemetlen és káros eredményt idéz elő: féltelmet és csökkentértékűségi érzelmet vált ki, amelyek nyomán a tudat alatt engedetlenség, tiszteletlenség és gyűlölet lappang.

Dr. Bittenbinder Miklós.

VEGYES

„A néma nemzet.” Dr. Balogh József több idegennyelvű magyar folyóirat szerkesztője előadást tartott Szegeden a „néma nemzetről”, vagyis édes magunkról, Magyarországról, s kifejtette, hogy más és nagy nemzetek között való érvényesülésünk legelső sorban nyelvtudásunktól függ. Előadásában oly sok hangot ütött meg, hogy pedagógiai szempontból is érdemes visszatérni a kitűnő előadó eszméire. Nem vitás, hogy minél kisebb egy nép és nemzet, annál inkább szüksége van fiainak idegen nyelvtudására, különösen, ha oly nyelvcsaládba tartozik, mint a magyar. A nemzetnevelés végső célkitűzéseinek szempontjából — tehát nagy fontosságot kell az iskola (a középiskola) ez irányú tevékenységének tulajdonítanunk. Nem közömbös a nemzetnevelés érdekeinek szempontjából, mily élő idegen nyelvekkel ismerkedik meg iskolánkban a jövőendő nemzedéknek különösen az a rétege, melytől mindenki az irányítás átvételét várja. Nem mindegy az, vajjon a német, angol,

olasz vagy francia nyelv útravalójával bocsátja ki az „életbe” ifjúságunkat az iskola és ugyancsak nagyon megfontolandó az a kérdés is, vajjon mily módszerrel történik az idegen élő nyelvek tanítása és minő eredménnyel? Balogh József előadását az általában vett aktualitáson kívül még az is érdekessé tette, hogy a közoktatásügyi miniszter, ismeretes célkitűzésében a modern nyelvek gyakorlatias tanítását tette feladatává középiskoláinknak s ezt a feladatot különválasztani kívánja a modern nyelvű irodalomtanításnak tisztán „művelő” (esztétikai) jellegű eddigi céljaitól. Ez a felfogás, úgy látszik, egyre jobban uralkodóvá válik a közvéleményben is, mely általában mindig is azt kívánta s várta az iskolától, hogy gyakorlati nyelvismereket nyújtson, vagyis, hogy megszólaltassa idegen nyelven is a „néma nemzetet.” A modern nyelvek gyakorlatias célú tanításának eszméje azonban a tisztán „általános műveltségre” vezető középiskola elméletével nem egyeztethető